

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.

fél oldal ... » 16.— nyolczad oldal » 4.

A 60 fillér bélyegilletéket a hirdetés fészi.

A ájjaik előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Tanítók háza Győrött.

A győri kir. kath. tanítóképző tanártestülete már régebben bizottsággá alakult, hogy a tanítóképző mellett internátust létesítsenek.

Haller József igazgató, mint pénztáros, Öreges Kálmán gyak.-isk. tanító, mint ellenőr s a tanárkar többi tagja, valamint a tanításügy egyéb faktorai minden követ megmozdítottak, hogy a terv kivételre kerüljön.

Most megszólal dr. Mohl A. káptalani helynök s a tervezők élére áll tervezőnek, a kérés élére kérőnek s kiteríti a nagy gondolat terveit: *ne csapán internátust létesítsünk, hanem az egyházmegyé négy vármegyéje számára tanítóárvaházat is.*

Szép és nagy gondolat, melynek előmozdítására minden tanítónak törekednie kell.

A terv szerint az internátussal egyesülne a püspöki tápintézet, mely a mostani viszonyokhoz képest szüknek bizonyul: a tanítók árvaházának alapjához föl lehetne használni az egyházmegyei segélyalapot, melynek tagjai a helyett, hogy szaporodnának, csak fogynak. Azt hisszük, a meglévő tagok készörömmel hozzájárulnak ahhoz, hogy az alap ezen célra legyen fordítva. A boldogult püspök hagyatékából is gyarapodni fog ez az alap. Ha hozzá vesszük az internátusra gyűjtött összeget s a telket, a melyet a város nem fog megtagadni, továbbá az egyházmegyei nyugdíjalapot a réesó hagyatékkal együtt, továbbá azon tekintélyes összegeket, melyeket a telek megszerzése esetére kilátásba helyeztek, akkor erős kilátás van arra, hogy ez a nagyszabású intézet a közel jövőben létesíthető lesz.

Építsünk a tanítók gyermekeinek, a tanulóknak minél több olyan házat az országban, a melyben az erkölcsös nevelés biztosítva van.

Minél több ilyen intézet áll az országban, annál biztosabban nézhetünk a jövő elé.

Minden tanítónak lelkesednie kell azon eszmékért, a mely az erkölcsös nevelés szolgálatában kíván használni a nemzetnek.

Legyen Budapestben, Kolozsvárott, Egerben, Nagyváradon, Győrben és minél több helyen tanítók-háza, mert az a társadalom érdeke.

Szinte örülhet a tanító szíve, ha elgondolja, hogy itt a felső dunántúli részben olyan intézet készül, a mely ritka lesz az országban: internátus, tápintézet, árvaház, talán a tanítók gyülesező helye.

Óhajtjuk, hogy minél előbb sikerüljön, a mi annál is inkább remélhető, mert a róm. kath. tanítók négy vármegyében szövetségre léptek és a szövetség egyik célja a tanítók internátusának megalkotása.

U. G.

A gyermekek játékaról.

Tylor mondja: minden népnél találkozunk a játék bizonyos nemével, t. i. azzal, melyben a gyermek a fölnöttek (helyesebb lenne: a nála idősebbek!) munkáját utánozza. Az eszkimó gyermekek kedvteléssel építenek hókunyhókat s anyjuk olajlámpát ad nekik, hogy a kunyhó belsejét megvilágítsák. A mely vad népnél a nőrablás divik, ott a gyermekek is ezt játszik, ép úgy, mint gyermekeink a menyegzőt szokták játszani. Az északamerikai harcos íjját és nyilat ad gyermeke kezébe, mihelyt erre elég erősnek találja, a Délitenger szigetlakója könnyű bottal oktatja gyermekét a lándzsahajtásban.

A gyermekekre nézve a játék elengedhetetlen, mint a mindennapi kenyér. Már Quintilianus (I. század második felében Kr. u.) mondja, hogy a játékra való hajlam élénk munkaképességről tanúskodik, a szomorú, nyugodt viselet kevés reményt nyújt. «Nem jó jel— állítja Comenius— ha a gyermek igen csendesen ül, ha lassan, szótlanul járkál; az ép testnek s a friss elmének tagadhatlan bizonyítéka, ha a gyermek egyre futkos, ha mindig foglalatoskodik».

A természetes játéknak a gyermek által föltalált fajai inkább a fogalmak alkotásában, a tárgyak megismerésében bírnak fontos szereppel, hiszen mint említém, majdnem kizárólag a cseesemő-

korra vannak föntartva, s az a csecsemő szeret minél többet észrevenni, de a tapasztalat bizonyítja, hogy egy-egy tárgyat nem enged el magától szívósen, míg az az újság ingerével bír. S ha valamit jól megismert, örült s örül ismételt látásán, de már ekkor könnyebben elhagyja az újert, sőt olykor maga is eldobja a megszokott tárgyat, ha másikat mutatnak elő.

Sokkal fontosabbak az utanzási ösztön teremtette játékok. Ezek a leghatározottabban befolyással vannak a gyermek egyedi képzésére. Mi következik ebből, ha nem az, hogy: 1. a gyermek környezetébe óvatos legyen tetteiben, beszédeiben, egész viselkedésében, mert megbotránkosztatja a most fejlődő lelket; 2. oly játékokra adjunk alkalmat, melyek a testi és szellemi ügyességet helyes irányban fejleszteszik; 3. hogy a játéknemek, a játéktárgyak alkalmazásában legyenek körültekintők, mert végtelen horderejük van a gyermek gyenge fantáziájára, a képzelet kombinációjából keletkező gondolkodásra.

A vizsgálódó játékok a hallottak és látottak, a tanultak beigazolását, alkalmazását eszközlik s e mellett a természet megismerésére vezetnek, másrészt készséget szolgáltatnak az ismeretek örömteljes befogadására, játszva állapot teremtnek, melyen az újak megismerhetőbbekké lesznek, annyira, hogy a mit a természet köréből az iskolában tanítanak, az majdnem mind szemléltető a szegény korban játszva gyűjtött ismeretekben. Hogy ep ezért mennyivel nehezebb a szobában elzárt, a szabad játékoktól elvonat tanítványt valamivel megismertetni, azt a nevelés-tanítással foglalkozók eléggé tapasztalhatják.

Es most néhány következtetést!

A játék fölötté nagy fontossága első tekintetben is olyan szembeötölő: de ha tekintjük azt, hogy nagyon sok ügyességet, mire az életben szükségünk van, épen a játék által szerezzünk meg, a valószínűt kétségbe nem vonhatjuk. Mi is lenne a gyermekből, a ki nem játszhatik! Nézzünk csak egy, még a levegőtől is gondosan őrzött múmsóféle gyermeket! Ha véletlenül megengedik, hogy az udvaron szaladgálhasson, alig tesz pár lépést, már elesik. «Oh, kis ügyetlen!» — szokta mondani a mama. Az a', de ennek az ügyetlenségnek — majd alább kiténik, hogy — te vagy az oka, mamácska. De mi lesz az ilyenből, ha majd az élet terhével kell megküzdenie?...

Semmi sem alkalmasabb a gyermekben a *tevékenységi ösztön*, az *öntevékenység* fejlesztésére, mint a szabad játék. A játékban nyilatkozó munka alkalmat és segítséget nyújt a természetes hajlam, a szunyadó tehetség fölfedezésére is. «A mit az értelem fölfog, azt az érzékek viszik neki; ezek első tehetőségei az embernek», jegyzi meg Rousseau; azért kell az érzékeket foglalkoztatni, hogy az értelemnek minél több haszna legyen belőle.

S ha a nevelőtanító, tegyük hozzá — a szüle annyira fejlesztette az öntevékenységet, hogy a tanórák végeztével egyebekkel is tud foglalkozni, az a roppant előnye van, hogy föl-

szabadult azon nehéz munka alól, hogy foglalkoztassa őt, neki csak a szemléltető, a tanácsadó szerepét kell betöltenie; másrészt eleje vétetik sok rossznak, mik a visszafojtott tevékenységi ösztönből származnának. Így lesz a játék az *erkölcsi nevelés* legerősebb istapolójává önmagától.

A játék megkedvelteti a gyermekkel a munkát. «Nehezen lehet a gyermekkel megértetni, miért tanul, azért kell annyi művelkesítéssel az érdeklődést fölkelteni; de mihelyt a megismerés egy meghatározott tárgyra vonatkozik, melyet a gyermek maga készít, rögtön megjön az igazi figyelem», mondja Heusinger János Henrik; de ezt bizonyítja a tapasztalat is. Hiszen csak figyeljük meg a sárkányt készítő gyermeket! Órákig eldolgogtat, százszor próbál, százszor újra kezd s ha az elkényveztetett, ha a gyenge jelleművevebelt el is hagyja a türelem s tehetetlen düheben sírva szaggatja össze a papírt, tördeli a vékony leceket vagy nádszalakat, máskor, talán ha bántja, hogy egyik-másik pajtásának sikerült, újra hozza fog a munkához s akkor milyen édes öröm, milyen büszke öntudattal ereszli levegőbe a saját keze készítése alkotást: lám, a játék ingere milyen *türelmes munkássá* varázsolta!

(Folytatása következik.)

Kistelek.

Váczy István.

Miképen kell a gyermekben a kötelességérzetet

a) fölébresztetni, b) azt maradandóvá tenni.

Összegezve a kötelességérzet fölébresztéséről a fejlődés fokozata szerint elmondottakat, a kötelességérzet fölébresztésének módszere a következőkben foglalható össze:

1. A *kötelességérzet szellemi* érzelem s mint ilyen, az érzéki észrevétel által keltett képzet, vagy érzéki érzet közrehatásával, de mindig *értelmi megismerés útján jut be* a gyermek lelki világába. *Az értelmi megismerésre való fogékonyságot pedig fejlesztjük a kedélyállapokra irányuló kellemes impressiókkal s a képzelő erőt élénkítjük, foglalkoztatjuk megkapó, érdekes tárgyú történetek elmondásával.*

2. A nevelés módszertanában is lényeges szerepet játszó tervszerűség követelése szerint az érzelmek fölébresztésében *tartsuk meg az erkölcsi öntudat fejlődésének fokozatát*. Ne előzze meg oly szellemi érzelem fölébresztése a másikat, mely emeből természetesen, szükségképen folyik, származik. Így ne előzze meg a kötelességérzet a jónak érzelmét, a takarékoság érzelmé a munkásságát, a hála a jötekonyságot, az irgalmasság a részvétet s mindezek a szeretet érzelmét.

3. A *kötelességérzet fölébresztésére teremtjük meg először a jónak és igaznak érzelmé és szeretete által az erkölcsi alapot*, mely nélkül a kötelességérzet fogalmát kifejezni, mint következményt bevezetni s gyakorlására a készséget, hajlandóságot elsajáttatni lehetetlen.

4. A *kötelességérzet fogalmát* a fölébresztésnél

szabadságát meggyőzően, a maga teljes tartalmával, teljes egészében. Ennek megtartása szükséges is, könnyű is, hisz a kötelességérzet fölébresztésére használatos tanítási anyag fokozatos beosztása utal bennünket a kötelességérzet fejlődési rendjének figyelembevételére. Így pl. a nevelés első fokán semmi anyagot sem találunk a haza iránti kötelességérzet fölébresztésére: s ez helyes is, mert a gyermek gyenge értelmi képzettsége képtelen is volna e magasabb fokú érzelem befogadására, megismerésére.

5. A jelzett hat fokozatú fejlődési rendet megtartani mindenestre hasznos. Nem akar e propositio nélkülözhetetlen szabályul szolgálni, de merem hinni, hogy e fokozat betartása s különkülön gondozása a kötelességérzet állandósítására nagyon jó szolgálatot tesz. E fejlődési rend szerint első fok legyen az Isten iránti kötelességérzet. Ez legyen az alapja az iskolai nevelésnek, mert alapja az erkölcsi világrendnek. Ez érzelem fölébresztésére anyagot ad a 3 első évfolyam hitoktatási anyaga, majd a szemléltető oktatás s ennek különösen azon részei, melyek a beszémlélet fejlesztését célozzák. Az oktatás felsőbb évfolyamai az Isten iránti kötelességérzet állandósítását, gyakorlását mozdítják elő. E kötelességérzet fölébresztésével párhuzamban haladjon, a fejlődési fokozat megtartásával, a kötelességérzet többi fokozata, melyeket a fejlődési sorrend szerint a tanmenet általános megjelölésével tárgyaltam.

6. A kötelességérzet fölébresztésének tanmódja a közlő és genetikai tanalak. Közlő az esetben, ha a kötelességérzet bármely fokának fölébresztése céljából akár bibliai, akár más tárgyú történetek, mesék, legendák elbeszélését használjuk föl. Az elbeszélés tárgya érdekes, a képzelmet munkáltató legyen. Az előadás választékos, nem bombasztikus, de a gyermek nyelvkincséhez simuló, szónoki lendületű, nem pedig száraz, kapkodó legyen. Minden más esetben csakis az önkifejtő tanmód vezet kellő sikerre. A kérdések logikus sorrendben kövessék egymást s a hol a feleletet a gyermek nem találja el a kellő formában, adjuk meg helyette. Kifejtettem, hogy minden érzelem s így a kötelességérzet is értelmi megismerés útján válik tudatos ismeretű, s hogy azzá legyen, a mi útmutatásunk mellett a gyermek értelmi működése szükséges hozzá. Ez az útmutatás a jól vezetett önkifejtő tanalak leszén, a gyermek értelmi működése pedig a kérdésekre adandó feleletre, mint értelmi produktumhoz szükséges gondolkodó, ítélő, emlékező, képzelő erőnek munkájában nyilvánul. Ezekhez még azt jegyzem meg, hogy a kötelességérzet fölébresztésére kifejtett eme neveléstani eljárás nem mint neveléstani anyag, hanem mint nevelési eszköz használtassék s nem külön e célra kitűzött s csakis e célú munkáló tanidőben, hanem minden tanítási anyag egyes részleteinél akkor, ha az a részlet ily nevelési eszközül kínálkozik. Kivételt e szabály alul a legelső nevelési fok, az első évfolyam képez,

hol inkább lépjen előtérbe az erkölcsi, mint az értelmi képzés. A többi évfolyamnál sem szabad azonban az erkölcsi célú az értelmi képzésnek alárendelni, de akkor már a tanítási anyag annyi alkalmat, annyi kapesot, szálat nyújt, melyek az erkölcsi és értelmi célú összefűzhetik, hogy egyik a másik alárendeltsége nélkül párhuzamban, egyenrangban, összeforrvá haladhatnak együtt.

(Folytatása következik.)

Veszprém.

Gubicza Lajos.

Fodor Imre lovag.

A kath. népoktatás egyik érdemes munkását a pápa ő szentsége a szent Szilveszterrend lovagkeresztjével tüntette ki; ezt a hírt lapunk zártakor vévén, csak röviden adtuk hírül olvasóinknak. Megragadjuk azonban az alkalmat, hogy hódoló tisztelettel a magyar kath. tanítói kar benső köszönetét fejezzük ki Csáky Károly gróf vácezi püspök ő méltóságának azért a főpásztori figyelemért, hogy most, midőn a magyar tanítóóság minden téren erkölcsi reputációjaért küzd és fárad, megmutatta, hogy a buzgó és nagyérdemű főtanfelügyelő mellett, méltányolja és sokra becsüli a hitéhez ragaszkodó, a Krisztus szellemében működő, buzgó kath. néptanítót is. És a kath. Egyház az igazi kath. néptanítót megkülönböztetett tiszteletben akarja és tudja részesíteni, hivatását s így állását ezáltal is sokra becsülven az egyház keretében. Ezt olvassuk ki kartársunk, Fodor Imre kitüntetésének esetéből. A kitüntetett életrajza a következő:

«Fodor Imre született Váczon, 1853. évi október hó 25-én. Gimnáziumi előtanulmányait Váczon végezte, tanítói oklevelét pedig a budapesti kir. kath. tanítóképző intézetben nyerte 1871. évi július hó 31-én.

Az alig 18 éves ifjuban fölismerve a tehetőséget szülővárosának tanügyi vezetősége, Vác város képviselőtestülete által — kitünő oklevele alapján — 1871. évi szeptember havában, az akkor még községi jellegű elemi iskolához rendes tanítónak választatta meg. Ezen idő óta működik Váczon megszakítás nélkül.

Megválasztása után ifjú lelkének teljes erejével látott a tanítás küzdelmes, fáradságos munkájához, még pedig folyton elismerésre méltó eredménnyel. Tanítói működésével úgy elüljárói, mint a szülők elismerését kiérdemelte; teendőinek teljesítésében szigorúan pontos és lelkiismeretes volt mindig s az a fiatalos lelkesedés, a melylyel pályafutását kezdte, tulajdona most is. A reá bízott gyermekeseregnek nemcsak tanítója, de mindenkor leereszkedő, nyájas atyja is. S ha az élet nehéz gondjai, vagy a társadalmi életben előforduló s az ő személyét is érdeklő események bánattal, keserűséggel töltik el lelkét, átlépve az iskola küszöbét, elfeled mindent, tanítványai körében ismét jól érzi magát.

Korán fölismerte, hogy csak a vallásosság boldogító érzelmei békitenek ki sorsunkkal s

csak a hit meggyőző ereje tesz képessé annak elviselésére, mik az élet rögzös utain nehezdednek teherkent vállainkra: még ifjú korában ébredt annak tudatára, hogy vallásosság nélkül senki jó tanító nem lehet s hogy csak a vallásosság képezheti a katolikus tanító erényeinek koronáját: szülői házában beleesepegtetett, mélyen át-érezett vallásossága nem hagyta el őt soha. Ez ellenzi őt úgy az iskolában, mint magánéletében.

Tanítói működése közben sajnálattal tapasztalta, hogy a reá bízott gyermekek közül mily sokan nélkülözik a szabad levegőn való mozgást: a halvány, bágyadt arcok látása egy merész elhatározást érelt lelkében. Saját költségén, esapán tanítói fizetésének félretett álléréiből tornakertet rendezett be. Ő volt Váczon az elemi iskolai tornatanítás úttörője. Később megszerezve a tornatanári oklevelet, a főgimnáziumban évek során át tanította a tornát.

De nemcsak az iskolában, annak falain kívül is, de különösen a társadalmi életben, fáradhatlan, Alapos tudása, képzettsége, ritka szorgalma s tiszta jelleme nem maradtott homályban. Számos, a városban létező egyesület választotta tisztviselőjének. — Pénztárnoka volt sok éven át a «Tuzoltó-egyesület»-nek, titkára a «Kaszinókör»-nek és dalárdának; pénztárnoka most is a «Vöröskereszt-egylet»-nek s könyvtárnoka a «Szent Vincze-egylet»-nek. Az egyházmegyei tápintézet megalakulása idejétől tevékeny részt vett fejlesztésében, mint bizottsági jegyzője, a közelmúltban pedig a pénztárnoki tiszttel vállalta el. A rom. kath. iskolaszeknek több éven át volt jegyzője, tíz év óta pedig gondnoka.

Mindezek lelkiismeretes betöltése bannulatos munkabírást föltetelez s csak az, a ki ismeri, hogy az ily «tisztelthely» állások közül csak egy is mily nagy munkássággal jár, tudja méltányolni azt a végtelen szorgalmat, a melyet ő évek hosszú sora óta kifejt.

Még akkor is dolgozik, a midőn mások, a terhes iskolai elfoglaltságtól kimerülve, pihenésnek szentelik a főnmaradt szabad időt; munkavágya még akkor sem hagyja tetlenül. Kifünő kertész. Szabad idejét kertjében tölti. Kora tavasszal, mikor még kertjének egyes helyein szürkéli a tél itt feledkezett vendége, a hó; mikor mások még a meleg szobát keresik, őt már kertjében találhatni. Vendégei elragadtatással szemlélik kis kertjének pazar szépségű rózsáit s találekonyágának eredményét, a változatos gyümölcsfacsopórtokat.

1877-ben nősült. Neje szintén tanítónő, évekkel ezelőtt magánnevelő-intézete volt, később megválasztatva magát az elemi iskolákhoz, mai napig is Váczon működik. Családjá őt tagból áll, kik közül a legidősebb fiú a vallás- és közoktatásügyi miniszterium hivatalnoká.

Mint kartárs, mint ember s mint jó barát páratlan; nyájas, megnyerő modorú s nemcsak a vele naponként érintkező kartársainak bírja

bizalmát s őszinte szeretetét, hanem minden ismerősének is. Igazi magyar vendégszeretettel fogadja hazánál ismerőset, barátját, rokonát, ép úgy, mint az idegen ismeretlent.

A megérdemelt kitüntetés jól eső érzést keltett tanítótársaiban is, általa magukat is kitüntet-teknek tudják s egy sínes köztük, ki őszinte szívből ne ohajtana, hogy a Mindenható hosszú, meglegedésteljes, boldog élettel áldja meg.

Vác.

Paull Béla.

A kath. tanító és tanítónőképző-intézetek rendtartásának tervezete.

(Javaslat.)

89. §. A beírások idejéről és az iskolai év kezdetéről a tanulók a fölvételüket tudató értesítő-lapon a beírásnál megkívánt eljárásról az intézet hirdető-tábláján értesítetnek.

90. §. Beíratkozás alkalmával minden tanuló köteles az igazgatónál jelentkezni.

Az újonnan fölvett tanuló szüleinek vagy ezek helyettesenek kíséretében jelentkeznek, s a fölvételi értesítő-lapot átszolgáltatja.

Az ismételve, magasabb osztályba fölvett tanuló, elég, ha személyesen jelentkezik, s köteles a fölvételi értesítő-lapon kívül megelőző évi iskolai bizonyítványát is átszolgáltatni.

A ki a beírással kitűzött időn túl jelentkezik, elfogadható okok alapján szeptember 15-ig a tanári testület, ezen-től október 15-ig az egyházmegyei tanfelügyelő engedelmével vehető föl.

91. §. Kivülakó tanulók csakis az igazgató előleges tudomásával és beleegyezésével fogadhatnak lakást, a melyet évközben is csak az ő jóváhagyásával változtat-hatnak meg.

92. §. A iskolai év megnyitásától számítva egy hét alatt mindentanuló köteles magát a szükséges tankönyvekkel és iskolai eszközökkel ellátni.

93. §. A tanulók a tanulási órákon és gyakorlatokon tartoznak pontosan megjelenni s teendőiket a tanulás körében a megszabott rend szerint teljesíteni.

Minden iskolamulasztás okát, lehetőleg még a mulasztás ideje alatt, kötelesek a tanulók, esetleg szülei, vagy helyetteseik (szállásadók) az osztályfőnöknel vagy az igazgatónál bejelenteni és utólagosan igazolni. Az igazol-ványt a szülők vagy helyetteseik, betegség esetén a kezelő orvos állítja ki.

94. §. Egyes tanítási órákról való elmaradhatásra az illető tanárok, több órára, de egy napon belül az osztályfőnök, azon túl az igazgató adhatnak engedelmet, a kik erről a tanári testületet értesítik.

Az egy hétnél hosszabb időre terjedő engedelemlről az egyházmegyei tanfelügyelőnek jelentés teendő.

95. §. Ha valamelyik tanuló ragályos betegség miatt mulasztott, az igazgató, fölgyógyulása után is, csak akkor boosathatja a tanítási órák látogatására, ha ezt a hatósági vagy intézeti orvos megengedhetőnek tartja.

96. §. A melyik tanuló egy-egy iskolai évben igazolatlanul, habár nem is egyfolytában, annyi órát mulaszt, a mennyi a heti órák száma, a képzőintézet kötelekéből elboosátottnak tekintendő.

Az igazolatlan mulasztásokról az osztályfőnök jelentése az igazgató minden előfordul. esetben azonnal értesíti a szülőket vagy helyetteseiket, figyelemztetven őket az igazolatlan mulasztások következményeire.

97. §. A tanulónak a szorgalmi idő alatt az igazgató engedélye nélkül nem szabad eltávoznia városból. Az erre szóló engedélyt a tanuló tartozik az osztályfőnöknek is bejelenteni.

(Folytatása következik.)

KÜLFÖLDI TANÜGY.

A gyöngélműjűk tanítói Németországban, mint erről nemrég emlékeztünk meg lapunkban, kongresszusszerű összejövetelüket huszétkor tartották meg Augsburg városában. Ott a gyöngélműjűk iskoláit tudvalevőleg *Hilfsschulen*-nak, segédiskolának vagy segítő iskolának nevezik, a melyeknek szervezetét már szintén ismertettük. Azon az összejövetelelükön állapították meg, hogy a következő évben: 1902-ben *Drezdában* fognak ülésezni. Jellemző a német viszonyokra, hogy az összejövetelen megjelent *Stumpf* dr., würzburgi egyetemi orvostanár is, a ki jogosultan vitatta azt az álláspontot, hogy a segítő iskolák tanítóinak az orvossal egyetemben kell megállapodniok a gyermekeknek azokba való fölvétele tárgyában: szóval ők állapítják meg esetről-esetre, hogy kik valók azokba az iskolákba s kik nem? Mikor láttunk mi Magyarországon egyetemi tanárt, különösen orvosprofesszort tanítói gyűlésen? A mi arisztokrata hajlamainkkal ez nem férne meg; hisz a pedagógia nálunk kasztok szerint oszlik meg s legalább három ilyen kaszt van, a mely szilárd és mozdulatlan; kínai falak őrzik az egyikből a másikba való átmenetelt; s vannak olyan merevek, mint az indiai kasztok. Az *augsburgi* tanítói gyűlés megállapodásai különben érdemesek a följegyzésre, a segítő iskolák tanítóit itt különösen pedagógiai tapintat dolgában állottak meg fényes vizsgálatot. Első sorban azt követelték, hogy iskoláik egyenlő rangnak legyenek a többi népiskolával, a mi méltányos kívánság, mert a rendes iskolák tanítóinál egyenlő képesítés mellett többet vesződnek és fáradnak a gyöngélműjű gyermekekkel. Iparkodni fognak továbbá, hogy a gyöngélműjű tanulók szüleit rábeszéléssel magán uton bírják rá arra, hogy jóakaró bejegyzésüket nyerjék ama fiaiknak segítő iskolába való elhelyezéséhez, nem bántva a szülői hiúságot. Másrészt elhatározták, hogy ha ezek a gyermekek megfelelő haladást tanúsítanak (a mi sok esetben szeretetteljes bánásmód és türelem, a gyermekkel való beható foglalkozás mellett meg is történt), visszaküldetnek a rendes népiskolákba. Azután a gyűlés megegyezett abban, hogy segítő iskolába nem vesz föl hülye vagy fölötte gyöngélműjű gyermeket, azonképen sem vakokat, süketeket, siketnémákat; enyhébb sikeresség azonban nem akadály, ha a gyermek féligméddig megérti tanítóját. Nem veszik föl továbbá a nehézkörosokat, valamint az olyan ép eszű gyermekeket, a kik a rendes elemi iskolákban bármilyen oknál fogva tanulásukban elmaradtak; s még kevésbé erkölcsileg kifogásolható gyermekeket. Végül kimondotta az *augsburgi* gyűlés, hogy a segítő iskolák ügyét minden irányban törvényhozásilag kívánja szabályoztatni, a mi bizonyára mindenki helyesel; s ha a német törvényhozás már annyira ment, hogy a család körében erkölcsi veszélynek kitétt gyermekeket

elvonja szülőik befolyása alól, nem fog megelégedezni a gyöngélműjű gyermekekről sem, a kikkől a legeslegtöbb esetben képes a segítő iskola becsületes állampolgárokat nevelni. Tisztelet a német tanítóknak, a kik ezt az iskolát a maguk kezdeményezéséből tudták megvalósítani.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

A Szent-István Társulat kiadványai ajánlatnak. *Kivonat a Szatmáregyházmegyei V. körözvényéből.* A Szent-István-Társulat a katolikus irodalmi termékek terjesztése által üdvös missiót teljesít a magyar katolikus társadalmi közszellem megerősítése, a kath. műveltség fejlesztése érdekében. Emé hivatásszerű működésében tekintettel van a kath. társadalom mindennemű igényeire. A kiadásában megjelent tankönyvek, ajtossági, népies és ifjúsági művek megdnyike magán viseli azt a jelleget, mely a társulat választékos jó ízléséről, a kor szükségleteinek megértéséről s főleg törekvéseinek kiváltképen való tiszta katolikus irányáról tesz tanubizonyosságot. Ezek a kiadványok tetemes befektetést, sőt anyagi áldozatot kívánnak, melyeket csak azon esetben képes a társulat viselni, ha földadatai teljesítésében a kath. társadalom részéről megfelelő támogatásban részesül. Azért szívesen teszek eleget a Társulat elnöksége kérésének, a midőn ezennel a társulatot, annak nemes törekvéseit, nyomdáját, kiadványait t. Papságom pártoló figyelmébe ajánlom. De ez alkalommal különösen a tankönyvekre akarom irányítani az illetékes tényezők figyelmét, a melyeket a társulat a nagymélt. püspöki kar megbízásából a kath. iskolák számára nagy áldozatok árán készített. Az elnökség hozzáam intézett levelében említi, hogy még mindig vannak kath. iskolák, a hol a Szent-istván-Társulat tankönyvei mellőztetnek. Ugyanazért ezennel elrendelem, hogy fenhatóságom alatt álló összes iskolákban eskakis a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent tankönyvek használtassanak. Kelt Szatmártt, 1901 április 10-én. Gyula s. k. püspök.

Az esztergom-egyházmegyei felső nép- és polgári, elemi iskolai tanító és tanítónő, valamint az óvónőképző intézetek tankepesítő vizsgálatának sorrendje az 1900—1901. tanév végén.

Budapesten. Az *angolhölgyek intézetében* fónálló felső nép- és polgári iskolai tanítónőképzőben május hó 11-én eléértekezlet; 12—25-ig vizsgálatok; 26-án záró értekezlet. Elnök dr. Walter Gyula p. prael. apát-kanonok főtanfelügyelő. — Ugyanett az elemi iskolai tanítónőképzőnél május hó 30—31-ig próbatanítás; június hó 1. 3. 4. és 5-én írásbeli és 13—22-ig szóbeli vizsgálatok. Elnök dr. Walter Gyula p. prael. apát-kanonok, főtanfelügyelő. Miniszteri biztos dr. Weredy Károly kir. tanfelügyelő. A *Ravolder-féle* intézetben fónálló elemi iskolai tanítónőképzőnél június 19-én és következő napjain szóbeli vizsgálatok. Elnök Novák Lajos ez. kanonok főgymnasiaumi tanár. Miniszteri biztos Weredy Károly dr. kir. tanfelügyelő.

Nagyszombatban. Az orsolyaszűzek vezetése alatt fónálló elemi iskolai tanítónőképzőben június 1—9-ig szóbeli vizsgálatok. Elnök Gaibi Sándor pozsonyi kanonok. Miniszteri biztos dr. Radnai Rezső m. titkár.

Pozsonyban. Az *országszerte elterjedt* aatt fonnáló or. esp. tanítóképző intézetnél június 13-15-ig szóbeli vizsgálatok. Elnök Grebl Sándor, pozsonyi kanonok, Miniszteri biztos dr. Radnai Rezső n. titkár.

Esztergomban. Az *országszerte elterjedt* aatt fonnáló or. esp. tanítóképző intézetben június hó 21-24-ig szóbeli vizsgálatok. Elnök Rittenberger István p. praeb. kanonok, Miniszteri biztos Wargyas Endre kir. tanfelügyelő. — Az *országszerte elterjedt* aatt fonnáló or. esp. tanítóképző intézetben június 12-14-ig szóbeli vizsgálatok. Elnök Rittenberger István p. praeb. kanonok, Miniszteri biztos Wargyas Endre kir. tanfelügyelő.

Az egri érseki róm. kath. tanítóképző-intézetben a tanítóképzési vizsgálatok május hó 28-án kezdődnek és pedig az *írásbeli* képzés május hó 28-31-én, a *képzés utáni gyakorlati tanítás* június hó 15-én és a *szóbeli képzés* június hó 18-19-én lesz. Megjegyzendő, hogy a IV. osztályra magánúton vizsgázók vagy javított részere május hó 22-ikre esztőtörökki fizetett ki a vizsgálat idejéül, a melyre *okmány* hó 15-ig kell jelentkezniök az igazgató-számú irodákba, a kiknek a IV. osztály vizsgálatára miniszteri engedélyük van, vagy a kik a IV. osztály egy-két tárgyból javítam akarnak. Az *I. II. III. osztályok magánúton* június hó 25-én fognak megtartatni.

Értesítés. Az esztergomi érseki tanítóképzőben az *írásbeli képzés* vizsgálatok május hó 22-24. a *szóbeliek* pedig június hó 21-24. napján fognak megtartatni. Esztergom, 1901. április 29. *Görszényi Vilmos* igazgató.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A *csirizsi esperességi* róm. kath. tanítóegylet *deklarált* aatt évben Veszpremben tartandó képviselői nagygyűlésre, az évi közgyűlést május hó 7-én tartja. Miből: 1. A gyűlést megelőzőleg 9 órakor szentmise fog tartatni. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. A múlt őszi közgyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása és hitelesítése. 3. A komáromi évi jelentése. 4. Pénztáriki jelentés és pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 5. A nagygyűlésre küldött tétel megvitatása. Tgy. mint: a) A *csirizsi esperességi* segélyalap ügye. Előadó: Kosáros Mihály. b) A *veszpremi egyházközség* tanítói háza alapítványainak és továbbbi teendők. Előadó: Bors Lajos. c) Mit lehet a tanító a gyűlést megelőzőleg emelése érdekében s mily hatóságok közreműködésével emelheti a tanító a tanítási tevékenységét? Előadó: Buzsáky János. d) Egyházközségi tanítóegyleti közöny feloldása. Előadó: Beck Pál. e) A pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 7. Indítványok. 8. Határozat a múlt évi irat kiadásának módjáról. 9. Tagdíj felvétele. 10. A nagygyűlésre küldött tétel megválasztása. 11. A jövő közgyűlés helyének és idejének megállapítása. *Jegyző:* A kik a gyűlésre kötelesek utaznak azok: Zala-Szl. Jakabcsallomási tanítók. Községi és iskolai elszállásolásról gondoskodni lesz, ha a helyi önkormányzat és érkezősük idejét Buzsáky János tanító kártérrel előre közli. Ki egyelőre a közgyűlésre nem érkezik, az érkezősük idejét is szívesen előbb megválasztatja. *Boross József* körorbök.

Meghívó. A *Selmeczbánya-vidéki* róm. kath. népnevelők egyesületének az évi közgyűlése Bathán, május hó 28-án lesz megtartva, melyre a tagok és érdeklődő tanítványok tisztelettel meghívotnak. Targysorozat: 1. 8 órakor szentmise. 2. A gyűlés megnyitása. 3. Múlt közgyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása és hitelesítése. 4. Titassy János helyi tanítói esp. plébános úr által 20 koronás aranyérem jutalmazott pályamunka fölolvastása. A tétel az: „Mit tehet a tanító, hogy a családi nevelés hatékonyabb legyen?” 5. Szabadon választott pedagógiai értekezés. 6. Gyakorlati előadás. 7. Pénztáros évi jelentése és a tagdíjak beszédése. 8. Indítványok. 9. Tisztújítás. Kelt Selmeczbányán, 1901. évi március hó 15-én. *Taka Antal*, c. elnök. *Bachraty József*, c. jegyző.

Meghívó. A *Rozsnyó egyházközségi* róm. kath. tanítóegylet *Füzes-Mátra vidéki* köre 1901. évi május hó 9-án Kis-Terenyén a róm. kath. iskolában közgyűlést tart, melyre a kör tagjait és tanítványait tisztelettel meg-

hívja az elnökség. Targysorozat: 1. Fel 8 órakor szentmise. 2. Gyakorlati tanítás T. Tulesik Gyula kisteremű tanító úr által a 11. szám ismertetése. 3. Elnöki megnyitó és jelentés. 4. Múlt gyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása és hitelesítő tagok kijelölése. 5. Egyéti számadás előterjesztése. 6. Egyéti ügyek. 7. Értekezés a tanítói hangulat és kedély fontossága működésünkben. T. Nagy József úrtól. 8. Vitafétel: „A testi fenntartásról”. Bevezető: Magyar Béla tanító úr. 9. Indítványok. 10. Tisztújítás. 11. A jövő közgyűlés helyének megállapítása. Kelt Nentiben, 1901. április hó 11-én. *Nagy József*, a kör elnöke. *Béres János*, a kör jegyzője.

Meghívó. A *Pápa esp. ker. tanítóegyesület* folyó évi május hó 9-én d. é. 9 órakor Pápa-Kovácsi iskolahelyi ségében tartja tavaszi rendes közgyűlést, melyre az egyéti tagjai és a tanítványok tisztelettel meghívotnak. Targy: 1. Elnöki megnyitó. 2. Múlt gyűlésekről szóló jegyzőkönyvek fölolvastása és hitelesítése. 3. Gyakorlati tanítás a vilányról. Tartja: Brandt Ferenc borsosgyőri kántár. A tizedestörök ismertetéséről. Tartja: Neugebauer Lajos esóthi osztálytanító. 4. Veszpremben tartandó képviselői nagygyűlés közp. biz. által fölvetett tételének megvitatása. Horváth Antal nyaradi, Nyers János esóthi, Tulipán János díosi és Lakos István p. gyomóthi egyt. tagok, mint megbizottak dolgozatai alapján. 5. A Veszpremben tartandó nagygyűlésre egy képviselő választása. 6. Indítványok, jelentések tétel. 7. Jelentés az egyéti pénztár és könyvtár állapotáról. 8. Az évi közgyűlés helyének kijelölése. 9. A határozatok benntése. Ügöd, 1901. április 22-én. *Hajdu Lajos*, egyt. elnök.

Meghívás. A *Jászó-tornai egyes. esperesi tanítókör* tagjaihoz. Múlt őszi gyűlésünk határozata és fötiszteendő Holeczman Zsigmond tornakerületi esperes úrral történt megállapodás folytán, a tavaszi gyűlésünket május hó 8. napján reggel 9 órakor kezdve — az eredeti határozattól fontos ok miatt eltérve — Tornán tartjuk meg, a mire a fötisz. plébános, s a n. t. alapító, tiszteletbeli, partoló és rendes tag urakat, tisztelettel meghívom. A gyűlést megelőző reggel 8 órakor Venti Sándor s. szentmise. Targysorozat: 1. Gyakorlati tanítás a földrajzból az elemi ill. jeány osztályban. Előadó: Markó Ludmilla k. a. tanító. A növendékek elboosztása után. 2. Elnöki megnyitó. 3. A gyak. tanítás módszere fölött eszmecsere. 4. A pénztárosok jelentése, s ennek kapcsán a tagsági-díjaknak behozatala; mely célból a gyűlés 10 percére föllüggéstétk. 5. Az évi közgyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása és hitelesítése. 6. Folyó-ügyek és elnöki jelentések. 7. Értekezések: a) „Milyen taneszközökre van az isk. tanak szükség, hogy minden tanítvány tanításánál a szemléltetés elve gyakorlatilag keresztül vihető legyen; s mily módon kell azokat helyesen kezelni és alkalmazni?” Előadó: Döczkalik Jenő. b) „Milyen kötelességek vannak a kath. tanítósnak a mostani tanügyi és tanügypolitikai mozgalmakkal szemben?” Előadó: Strisovszky István. 8. Az értekezések irányelvei fölött eszmecsere. 9. Harom tagú bírázó bizottság választása. 10. Két képviselő választása az évi közgyűlésre. 11. A jövő őszi gyűlés helye és idejének megállapítása és az előre bejelentendő gy. tanítások és értekezések előjegyzése. 12. Indítványok. A 1. tagtárs urak teljes számmal való megjelenését kérve, hazafias tisztelettel vagyok Jászó, 1901. április 24. *Tóth Géza* k. elnök.

Meghívó. A *pápai esperesi kerületi* róm. kath. tanítóegylet rendes tavaszi közgyűlést folyó évi május 9-én Pápa-Kovácsiban tartja, melyre az egyéti tagjai és a nagyérdemű tanítványok tisztelettel meghívotnak. Targysorozat: 1. Reggel 9 órakor szentmise. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. A múlt őszi közgyűlés, és a jelen közgyűlést megelőző választmányi gyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása és hitelesítése. 4. Gyakorlati tanítás a földrajzból a „Dunántúli dombvidék egyéti és vízei”. Tartja Neugebauer Lajos esóthi osztálytanító. 5. Veszpremben folyó évi június hóban tartandó képviselői nagygyűlés tárgysorozata négy tételnek tárgyalása. Nyers János, Horváth Antal, Tulipán János és Lakos István külön dolgozataik alapján. 6. Ezen nagygyűlésre egy képviselő választása. 7. Gyakorlati tanítás a fényről. Tartja Brandt Ferenc borsosgyőri

tanító. 8. Folyóígyek elintézése és az indítványok tárgyalása. 9. Könyvtárnok jelentése. 10. Hátralekös tagsági díjak behuzolása. 11. Az őszi közgyűlésre az előadásoknak biztosítása. 12. Az őszi közgyűlés helyének kijelölése. Végül megjegyeztetik, hogy a gyakorlati tanításokat bíráló kivéti. Pusztá-Gyümöth, 1901. április 30. *Lajos István* a kör jegyzője.

Meghívó. A szombathely-egyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület körmendi köre, ez alkalomra egyesülve az alábbi tanító-testület vasvári járás-körével, f. évi május hó 23-án délelőtt 9 és fél órakor Szent-Tamásán, Tormássy Károly szenttamási róm. kath. kántortanító 40 éves tanítói magdolónének emlékére nyilvános disztyulést tartalmlyra a k. kántársakat és az érdeklődő tanügybarátokat tisztelettel meghívja az elnökség. A disztyulés előtt 9 órakor haladó istentisztelet lesz. Körmenden, 1901. április 22-én *László Mihály* a kör jegyzője.

IRODALOM.

Irodalmi jelentés. Dr. Haberl Nav. Fer. kézikönyvét, a „Magister choralis” harmadik kiadásban hozsátjuk nyilvánosságra, s följük rea az érdekelteknézők figyelmébe. A különben nem ismeretlen munkát a legújabb nemet kiadás után átoldozva és erősen javítva ajánljuk magdolónének emlékére nyilvános disztyulést tartalmlyra a k. kántársakat és az érdeklődő tanügybarátokat tisztelettel meghívja az elnökség. A disztyulés előtt 9 órakor haladó istentisztelet lesz. Körmenden, 1901. április 22-én *László Mihály* a kör jegyzője.

Irodalmi jelentés. Dr. Haberl Nav. Fer. kézikönyvét, a „Magister choralis” harmadik kiadásban hozsátjuk nyilvánosságra, s följük rea az érdekelteknézők figyelmébe. A különben nem ismeretlen munkát a legújabb nemet kiadás után átoldozva és erősen javítva ajánljuk magdolónének emlékére nyilvános disztyulést tartalmlyra a k. kántársakat és az érdeklődő tanügybarátokat tisztelettel meghívja az elnökség. A disztyulés előtt 9 órakor haladó istentisztelet lesz. Körmenden, 1901. április 22-én *László Mihály* a kör jegyzője.

A Katholikus Egyházi Zeneközlöny most megjelent 4-ik számának tartalma: A Czecczina-egyesület újabb zenéje. — Milyen legyen és melyik a legjobb egyházi zene? Gárdich Páltól. — Az orgonáról és orgonajátékról. Fogatschnigg Guidótól. — Utóhang. Krécsy Ede. — Egyesületi ügyek. — Irodalom. — Vegyesek. — Pályázatok. — Hirdetések. — A közlöny az egyedüli magyar egyházzenei szíklap, s minden plébánosnak, káplánnak, kántornak és az egyházi zene iránt érdeklődőknek ekerülhetetlenül szükséges. Előfizetési ára egész évre 3 korona 20 fillér. Szerkesztőség: Budapest, VII. Maria Terezia-tér 9.

VEGYESEK.

Maria Jozefa főhercegnő látogatása egy kath. intézetben. *Maria Jozefa* kir. hercegnő asszony udvarbírójával meglátogatta esütörtökön délután az Angol-kisasszonyok váczi-intézetét. Almássy Maria főnököm fogadta. A fenséges asszony nagy szeretettel hallgatta meg a növendékek leletét s tetszetek neki a Röntgen-sugárral való kísérletek, a melyet a fizikai teremben mutattak be. Távozasakor megelégedést fejezte ki a növendékek.

Császka György kalocsai érsek az április 24-én tartott nevenapja alkalmából székvarosa részéről is szívből feladó gratulációkat kapott. A fejedelemileg bőkezű főpap az üdvözlőtekre küldött válaszok mellé adományokat esütött, így a kalocsai tanítóházának 200 koronát, a katedrális kórnak 100 koronát adományozott a jótékony borsztor.

Óváció Steinberger kanonoknak. Azon alkalomló, hogy a király Steinberger Ferencz dr. kanonokot, a magyarudai papnövelde rektorát szegárdi apattá nevezte

ki, a papnövelde tanárok és elöljárók esütörtök este barátságos vacsorát rendeztek tiszteletére. A kedélyes lakomán Steinberger dr. kanonok gyönyörű pohárszónólól mondott Schlauch bibornokra, magasztalva kiváló eregynevet s hálásan ismervé el iránta régóta tanusított pöndulatát. Az ünnepekre többen mondottak sikerült toasztyokat.

A tanítói és tanári nyugdíjtörvények végrehajtására alakult a közoktatási miniszter a következőket nevezte ki: Gömör Oszkár dr. miniszteri tanácsosi elnököl, Klauzál Gábor miniszteri osztálytanácsost a bizottság elöládójának, Gabrovitz Ede. pénzügyminiszteri osztálytanácsost, mint a pénzügyminiszterium bizottsági képviselőjét, továbbá Karny Ferencz számvevőségi aligazgatót, *Vámossy Mihály* ec. ref. főgimnáziumi igazgatót és Somlyai Józsefet, a fővárosi Mayer-féle fuárház igazgatóját, mint tagokat. A bizottság jegyzője Makay Béla dr. miniszteri titkár. Ugy látjuk, hogy a kath. tanítózettek tanarai és tanítói nem nyertek képviselést a bizottságban. Fölhívjuk a körülményre az érdekelteknézők figyelmét.

Gyermekmenhely Csornán. Csornán a folyó évben gyermekmenhely létesül Kunecz Adólf dr. csornai prépost, prelátus és Sugár Sándor lovag földbirtokos emberszerető áldozatkészsége és nemes buzgólkodása folytán, a kik egyenkint 200 koronát ajándékoznak évenkint ezen célra.

Tanítók jegykedvezménye. A fővárosi és vidéki tanítók között szintén mozgalom indult meg az iránt, hogy az a vasúti díjkedvezmény, a mely az állami és törvényhatósági tisztviselőket megilleti, a községi és telekezeti tanítókra is terjesztessék ki. A mozgalom indítóit utalnak arra, hogy a tanítók szintén az állam céljait szolgálják, habár nem is attól nyertek fizetésüket; továbbá, hogy a közoktatás ügye csak nyerne az által, ha a tanítóknak mód nyújtatnék utazások által tapasztalatok gyűjtésére.

A Szent-István-Társulat tankönyvvizsgáló bizottsága folyó hó 7-én d. u. 4 1/2 órakor ülést tart.

A Szent István-Társulat tudományos és irodalmi osztálya kedden délután öt órakor gyűlést tartott. Ez alkalommal Andor József fölvasta Anyaföldön című érdekes előszólását.

Szűz Maria Virágos Kertje, ez a kitűnő május havi olvasmány, mely eddig 5000 példányban forog közkézen, még mindig kapható a gyulafehérvári római katolikus plébánia-nyvatnál. Ara a 300 oldalra terjedő könyvnek esimos angol vászonkötésben, bérmentes küldéssel 1 korona.

Maria-kongregáció zászlószentelése Buda-pestben. Az esztergomi érseki tanítóképző-intézet Maria-kongregációja küldöttül képviseltette magát a budapesti középiskolai Maria-kongregációinak Maria Valéria kir. főhercegnő ő fensége jelenlétében tartott zászlószentelés és tagfelvétel alkalmából. A küldöttülcset Frikar József dr. képezdei tanár vezette. A zászlószentet az érseki tanítóképző kongregációja nevében Miklónes Pál IV. ö. növ. praefectus verte be ezen szavak kíséretében: «Ha a magyar tanítóság legjobb nevelő, a boldogságos szűz lábához ül: remélhetjük, hogy a szárnya aól kiserül nemzedék az ifjuság ideájának, a magyar keresztény társadalomnak zászlóját diadalra fogja vezetni.»

Halalozás. Barsányi Sándor nemesszaloki (Veszprém-megyei) róm. kath. kántortanító életének 55-ik, tanítóskodásának 17-ik évében hosszas szenvedés s a halotti szertések felvétele után f. évi április 10-én az Urban elhunyt. Temetése 13-án volt nagy részvét mellett. Beke poraira!

Nyilvános köszönet. A busóczi római katolikus iskolaépület kibővítésére az alólrít napig a következők nevelőtanítók adakoztak: Vilcecz Ferencz gyémántméses szepesegyházmegyei áldozár (Bartha-Ljuba) 20 koronát; Kurimszky Antal rózsahegy-i prépost-plébános 10 koronát, Sax Lajos horgárdi plébános 6 koronát, Fertsek Nándor pápai prelátus, szepesi kanonok, Lantik Ferencz kismarki ec. prépost, eszperes-plébános, Cserny Antal leibici plébános-helyettes, Vojtjések József zakamenoklim plébános és Tarány István podolmi kegyessrendi gimnáziumi tanár 5—5 koronát, Zemanek István pápai kamarás, szepesváradjai plébános, Kravecz Peter

hamusfávi plébános, Szász Ágoston dr. szepesszombati orvos és Bohuszkó Jakab szepesszombati plébános 4—4 koronát, Haber Pál zsdjári plébános 2 koronát, Jendrichovszky János kubaichi plébános, idősb Haber Ferencz krempachi plébános és Deránszky Endre bjelipotoki plébános 3—3 koronát, Sarkány Pál sóti plébános, Breznyak János esperes-plébános, Handlovics József alsó-sunyavai plébános, Kománycsik Ferencz alsó-laposi plébános, Kubaszák Antal jurgóelekész, Tataky János kacsymini plébános, Balgha J. Árpád árva-variáji esperes-plébános, Krasztvecz József nagy-lobozsi esperes-plébános, Hanzely Pál bodafalvi plébános, Heraszt László mészöki plébános, Gyergyó István alsó-lipniczi segédlelkész, Maxian Ábrahám nemesztói segédlelkész, Szatmár Lipót mihályfalvi segédlelkész, Kropács János bodafalvi segédlelkész és Matrkó Gyula gnezdai városi jegyző 2—2 koronát, Moys László harasztói lelkész, Vassácz János aptó-terpai plébános, Lattyak János nyug. lelkész (Huzsna), Kottler Sándor dr. gnezdai orvos és Starhardt Ede toporzezi római katolikus tanító 1—1 koronát. Fogadják a nemesszervi adakozók ez úton is az iskolások beforgóbb és legőszintébb köszönetét és kérjük a további támogatást és partfogást. Busócz, 1901 évi április hó 23-án. *Spiritu Ferencz* plébános, egyházi iskolaszék elnöke.

Szerkesztői üzenetek.

U. G. Intézkedünk. Közzetettük. — Sz. L. Attettük a kiadálytatáshoz. — K. A. Tekintettel 20 évi eredményes működésére és előszeliségre, az osztályvizsgák elengedéseiről kereltmezhien a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól. — P. J. A tanítóra semmiféle községi teher ki nem vehető, így a bizóító adó sem. — P. B. Köszönet. — T. G. Beérkezett. Közzetettük. — Sz. J. Forduljon az Alkotmány szerkesztőjéhez. Bonitz Ferencz úrhoz, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — Sz. Nem érdemes azzal foglalkozni. Inkább helyi érdekű, de itt sem okozott a komoly tanítónaknak aggodalmakat. — K. M. A. B., H. L. és K. J. Levélben feleltünk.

Felölös szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Az a sorcsésényi anyaegyházhoz tartozó Ságk községben róm. kath. kántorantói állás hirdettetik. Javadalmazása: 2 kataszt. hold 700—800 szántó kert gyümölcsösökkel. A nagyszombati főt. érseki helynökseg útján 33 kor. 20 fill. készpénz kb. 222 kor. államszegély megígérve 238 kor. ötödikes körpótlék megígérve 100 kor. Lakása áll két szoba, konyha, kamra, pinczéből és istálló. Választás napja *május 10.* A folyamodványok *Komjarcu Károly* udvari-udvarnokai tanfelügyelő esperes plébános úrhoz intézendők. 124 1—1

Kopesán (Nyitra-megye) «Népnevelő» 1901 január 20-án megjelent 5. számban közölt kántortani főállomás-pályázata megújították. Pályázni lehet *május 25-ikéig.* 129 1—1

Köpcsödre (Nyitra-megye) róm. kath. okleveles férfi vagy nőtanító kerestetik. Jövedelem: 600 kor. készpénz, 20 kor. tűzifára, egy bútorozott szoba lakásul. Kötelessége: II-ik osztály. tantani, tot-magyar nyelv bírása követeltetik. Kérvények iskolaszékre czimezve lőtiszt. *Ligdy József plébános* úrhoz *Köpcsödre* intézendők. Pályázati határidő *1901 június 1-ig.* 131 1—1

A hajóthi plébániai területhez tartozó **mogyorósi** (Esztergom-megye) főkegyházban róm. kath. kántor-tanítói állomásra május 20-ra, a mely napon a választás lesz, pályázat hirdettetik. Javadalmazása: 10 kath. hold jó szántóföld, 20 ürmeter fa, 40 veka vegyes gabona, 2 székér szena, 88 frt a közalapítványból, 60 frt a községtől,

10 frt államszegély, stóla átlag 50 frt. Szép lakás: 2 szoba konyhával. Személyes megjelenés előnyös. Tannyelv tot-magyar. Kérvények lőt. *Duschek János* ker. tanfelügyelő esperes úrhoz küldendők Komárom-Tardosra. Lencz Simon plébános. 132 1—1

Kalocsai érseki megye.

O-Kanizsára (Szeged mellett) róm. kath. segédkántor kerestetik. Fizetése havonként husz korona, ellátással, mellékjövdelemmel. *Kék Béla.* 130 1—1

Harminez éves nos, tizennégyévi kántortanítói működéssel, olyan állást keres, hol oklevel nélkül mint kántor, vagy kántortanító működhetne. Kitünő működési bizonyítványokkal rendelkezik. Szives megkeresések: kántortanító *Alsó-Armás* Hontm. u. p. *Bát* intézendők. 133 1—1.

A bérnálás szentsége.

Előkészítő oktatások a bérnálás szentségének fölvételéhez. Irta: **Novák Lajos.** (Az egyházi hatóság engedelmével.) **Ára 24 fillér.**

Bérnálási emlék-képek.

100 darab 3 korona, 4 korona; nagyobbak 50 darab 6 korona (egy darab 7 fillér). Bérnálási emléklap egy darab 20 fillér.

A májusi ájtatosságok alkalmából a következő kiadványra hívjuk fel a figyelmet:

Mária, a szomorúak vigasztalója.

Elmélkedések és elbeszélések május havára.

Irta: **Abbé Alizon.** Ara csinos vászonkötésben **2 korona.**

Megrendelhetők legcélszerűbben a pénz előleges beküldésével a **Szent-István-Társulat** könyvkiadóhivatalában Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28 b.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 27 évi fennállása óta

800-on felül új orgonát

épített, melyek közül 300 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.